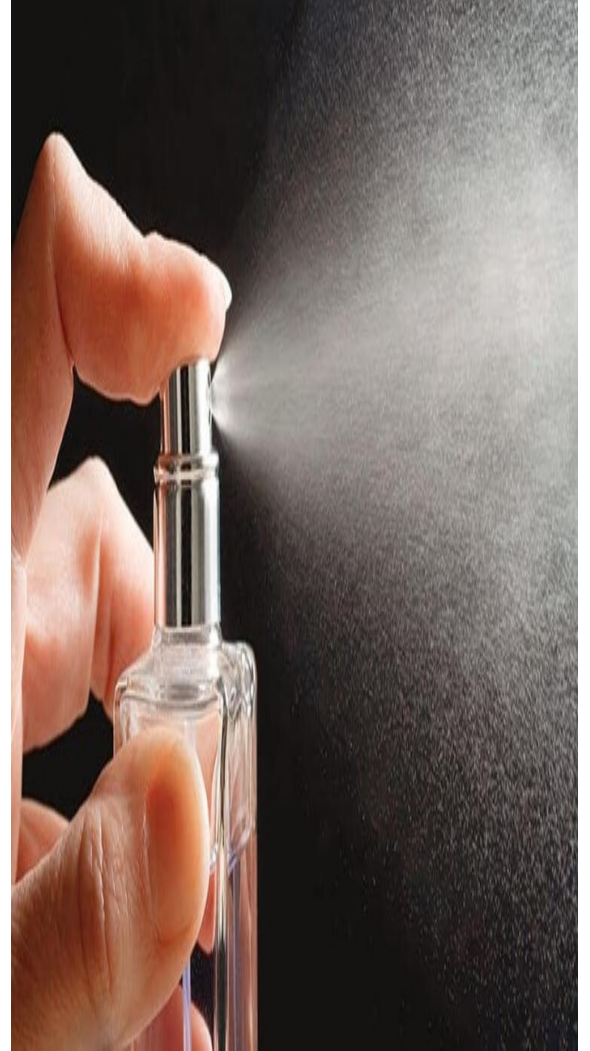

Parfümlerin zararları nelerdir?

Parfüm, birçok kişi için günlük bakım rutininin bir parçasıdır. Ancak, parfümler bazı insanlar için rahatsız edici ve hatta zararlı olabilir. Parfümlerin zararları arasında kimyasal bileşenleri nedeniyle sağlık sorunları ve çevreye zarar verme gibi faktörler yer almaktadır.

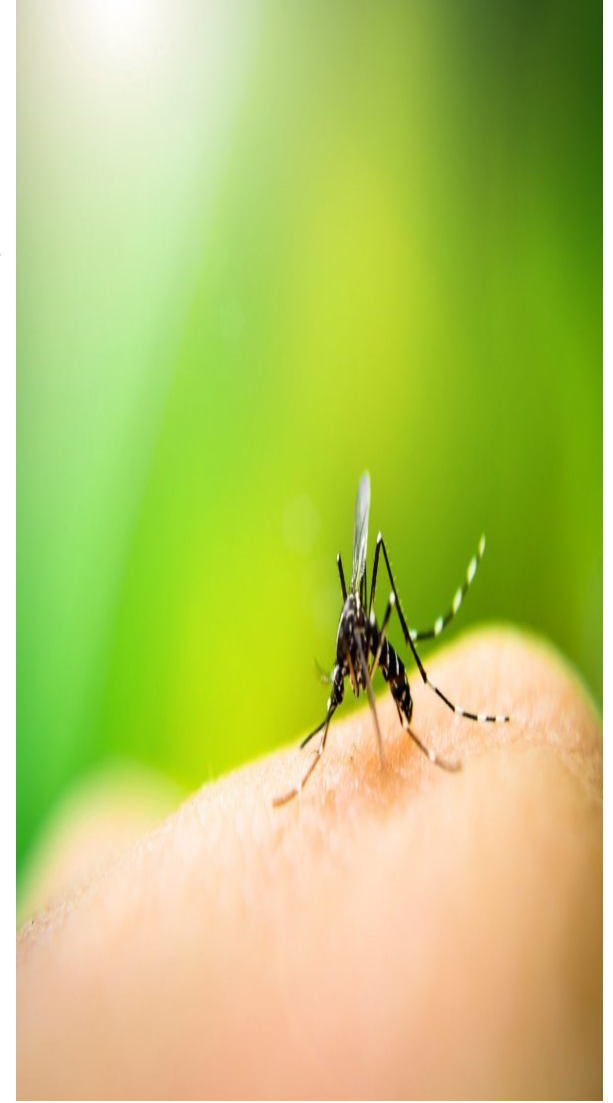
Birçok parfüm sentetik kimyasallar içerir ve bu kimyasallar bazı insanlarda alerjik reaksiyonlara ve solunum sorunlarına neden olabilir. Solunum güçlüğü, baş ağrısı, mide bulantısı, göz ve cilt tahrişi gibi semptomlar, parfüm solunanın zararları arasında en dikkat edilmesi gereken noktalardır. Bazı insanlar için parfüm kokusu sinüs problemlerini ve hatta astımı tetikleyebilir. **Yapılan araştırmalara göre uzun süre yoğun parfüm kokusuna maruz kalmak, pasif sigara içiciliği kadar zararlıdır.**

Parfümlerin çevreye zarar verme potansiyeli de mevcuttur. Kimyasallar, parfümlerin üretiminden atıklara kadar birçok aşamada çevreye zarar verebilir. Ayrıca parfümler, hava kirliliğine neden olabilir ve bitki örtüsüne zarar verebilir. Bu parfümlere örnek olarak doldurma parfüm çeşitlerini de verebiliriz. Özetle, parfüm kullanımının bazı insanlar için sağlık sorunlarına, çevreye zarar vermeye ve diğer insanların rahatsızlığına neden olabileceği unutulmamalıdır. Parfümün, özellikle kapalı ortamlarda ve diğer insanların olduğu yerlerde az kullanılması önerilir.

Sinek kovucular neden zararlı?

Sinek ve böcek ilaçlarında en çok kullanılan kimyasal DEET yani, N,N-dietil-meta-toluamid adlı bir kimyasaldır. 1940'lı yıllarda Amerikan ordusu tarafından geliştirilen ve patenti alınan bu zehrin beyin hücrelerini etkilediğini gösteren araştırmalar var. Sinek kovucu spreyleyenlerin hemen hepsinin aktif maddesi DEET'dir. Bu kimyasalın ne kadar tehlikeli olduğunu gösteren pek çok bilimsel yayın var. Mesela uzun süre DEET'e maruz bırakılan farelerde davranışsal bozukluklar ve ölüm gibi etkiler gözleniyor. Yani bu zehirleri çocuğunuzun solumasını, tenine değmesini istemezsiniz. Aktif maddesi DEET olan sinek kovucuların alerjik reaksiyonlara, nöbetlere neden olduğu ispatlanmıştır. Özellikle küçük çocuklarda risk daha da büyük. Bu ilaçların konsantrasyonu olumsuz etkilediği, hafıza sorunlarına ve öğrenme gücüne neden olduğu da biliniyor.

Güneş Kreminin Deniz ve Mercanlara Etkisi

Denizler ve okyanuslar, dünya üzerindeki biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengin ekosistemlerdir. Ancak, bu hassas ekosistemler, insan faaliyetlerinin neden olduğu çevresel değişikliklerle karşı karşıyadır. Güneş kremleri de bu etkilerden biri olabilir. Güneş kremleri içerisindeki bazı kimyasal maddelerin deniz yaşamı ve mercanlar üzerinde olumsuz etkilere yol açtığı bilinmektedir.

Zararlı Güneş Kremleri

Deniz ekosistemlerine zarar verebileceği düşünülen bazı güneş kremleri şunlardır:

1. Oksibenzon İçeren Güneş Kremleri

Oksibenzon, güneş kremlerinde yaygın olarak kullanılan bir kimyasal filtre maddesidir. Ancak, oksibenzon içeren güneş kremleri, mercanların beyazlatılmasına neden olabilir. Bu nedenle, deniz ekosistemlerine olan etkisi nedeniyle oksibenzon içeren güneş kremlerinden kaçınılmalıdır.

2. Octinoxate İçeren Güneş Kremleri

Octinoxate, UV ışınlarına karşı etkili koruma sağlayan bir başka kimyasal maddedir ve güneş kremlerinde sıkça kullanılır. Ancak, bazı deniz organizmaları üzerinde olumsuz etkileri olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla, okyanus yaşamını korumak adına octinoxate içeren güneş kremlerinden uzak durulmalıdır.

3. Paraben İçeren Güneş Kremleri

Parabenler, güneş kremleri ve kozmetik ürünlerde koruyucu olarak kullanılan yaygın kimyasallardır. Ancak, parabenlerin deniz ekosistemlerine zarar verme potansiyeli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, çevre dostu bir yaklaşım benimseyerek paraben içeren güneş kremlerinden uzak durulmalıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM RAPORU 2024

TÜR KORUMA EYLEM PLANI

Büyükçekmece Gölü

Yüzölçümü : 5128 ha

Boylam : 28,55°D

Enlem : 41,09°K

Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 0 m - 60 m

İl(ler) : İstanbul

İlçe(ler) : Çatalca, Büyükçekmece

■ **Alanın Tanımı:** ÖDA, İstanbul'un batısındaki yerleşim yerlerinden biri olan Büyükçekmece'de, Karasu Çayı'nın Marmara Denizi'ne döküldüğü yerde oluşmuş sığ bir kıyı gölüdür. Göl, içme suyu amaçlı kullanılmak üzere, etrafına ve denize yakın kısmına yapılan seddeler ile derinleştirilmiş, baraj haline dönüştürülmüştür. ÖDA'nın etrafı endüstriyel alanlar, tarım ve yerleşim alanları ile çevrilidir.

■ **Habitatlar:** ÖDA; Karasu ve diğer dereler boyunca uzanan sulak çayırlar, sazlıklar, çamur düzlükleri ve güneyde üzerinde adacıklar bulunan hafif tuzlu bir göl, tarım alanları ile küçük meşe ve maki topluluklarından oluşur.

■ **Türler:** ÖDA, farklı tür gruplarını bir arada barındıran bir sulakalandır. Nesli küresel ölçekte tehlike altında çokbaşı köygöçüren (*Cirsium polycephalum*) adlı bitki türü ÖDA kriterlerini sağlamaktadır.

Sukuşları için önemli üreme, göç ve kışlama alanıdır. Alanda kuluçkaya yatan önemli türler arasında pasbaş pakta (*Aythya nyroca*), uzunbacak (*Himantopus himantopus*), küçük balaban (*Ixobrychus minutus*) ve sumru (*Sterna hirundo*) yer alır. Göç döneminde binlerce leylek (*Ciconia ciconia*), Akdeniz martısı (*Larus melanocephalus*) ve küçük martı (*Larus minutus*) konaklar. ÖDA, elmabaş patka (*Aythya ferina*), sakarca kazı (*Anser albifrons*) ve nesli küresel ölçekte tehlike altında Sibiryaz kazı (*Branta ruficollis*) için önemli kışlama alanıdır.

Alan, nesli küresel ölçekte tehlike altında olan adi tosağa (*Testudo graeca*) için önemlidir. Ayrıca bölgesel ölçekte önem taşıyan *Rhodeus sericeus amarus* adlı içsu balığı yaşamaktadır.

■ **Alan Kullanımı:** İçme suyu amaçlı kullanılan Büyükçekmece Gölü'nün güneyinde kentsel yerleşimler bulunmaktadır. Göl çevresi kuzeydeki geniş ovalara kadar büyük oranda tarım amaçlı kullanılmaktadır. Öte yandan gölün hemen batısında orta büyüklükte bir taş ocağı ve gölün güneybatısında çimento fabrikası bulunur. ÖDA'da İstanbul ilinin rekreasyon ihtiyacını karşılayacak aktiviteler de yapılır. Özellikle Bahçeşehir yerleşimi ve yakındaki eğitim amaçlı tesisler nedeniyle alan her geçen gün daha çok kullanılmaktadır.

■ **Tehditler:** Alan üzerindeki ana tehditlerin başında endüstriyel (özellikle Çatalca Organize Sanayi Bölgesi) ve kentsel genişleme gelir.

Alanın kuzeyindeki sazlık ve çamur düzlüklerinde kışlayan veya üreyen türleri tehdit eden yasadışı avcılık alan için önemli tehditlerden biridir.

■ **Koruma Çalışmaları:** Alan düzenli bir şekilde İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu tarafından izlenmektedir.

Rana ridibunda © Cüneyt Oğuztüzün

■ **Yerel İlgili Sahipleri**

İstanbul Valiliği; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; DSİ Bölge Müdürlüğü; Büyükçekmece Belediyesi; Çatalca Belediyesi; İstanbul'un Su Girişimi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu.

Büyükçekmece Gölü önemli doğa alanı topografya haritası

Büyükçekmece Gölü önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Gökçe delice (*Circus cyaneus*) © Özkan Üner

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Cirsium polycephalum</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
 <i>Anser albifrons</i> - Anadolu ve Güney Karadeniz	0	0	LC	LC	15000 Birey (2006 Kışlama)	B3, C3
<i>Aythya ferina</i> - Avrupa ve Akdeniz	0	0	LC	LC	14036 Birey (1996 Kışlama)	B3, C3
<i>Aythya nyroca</i> - D. Avrupa ve Akdeniz	0	0	NT	VU	5-10 Çift (Üreme)	B1, C1
<i>Branta ruficollis</i>	0	0	VU	VU	75-340 Birey (2006 Kışlama)	A1, B1, C1
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	5000 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Himantopus himantopus</i> - D. Avrupa ve D. Akdeniz	0	0	LC	LC	15-30 Çift (Üreme)	C1
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	LC	LC	30-50 Çift (Üreme)	C1
<i>Larus melanocephalus</i>	0	0	LC	LC	10000 Birey (1995 Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Larus minutus</i> - Akdeniz, Karadeniz ve Hazar	0	0	LC	LC	1740-2000 Birey (1991 Göç)	A3, B3, C3
<i>Sterna hirundo</i> - Güney Avrupa	0	0	LC	LC	30-40 Çift (Üreme)	C1
 <i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
 <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	0	0	LC	-	Var	C1

Küçükçekmece Havzası

Yüzölçümü : 11715 ha

Boylam : 28,72°D

Enlem : 41,10°K

Koruma Statüleri : Doğal sit alanı

Yükseklik : 0 m - 230 m

İl(ler) : İstanbul

İlçe(ler) : Çatalca, Gaziosmanpaşa, Küçükçekmece, Büyükçekmece, Avcılar

■ **Alanın Tanımı:** ÖDA; İstanbul'un 15 kilometre batısında, Avcılar ve Küçükçekmece ilçe sınırları içinde yer alır. Alanı Sazlıdere, Nakkaşdere ve Hadımköy dereleri besler. En derin noktası 20 metrelik hafif tuzlu bir dalyan olan Küçükçekmece Gölü'nün etrafı, kalkerli mera toplulukları, kuru fundalıklar ve tarım arazileriyle çevrilidir. Kapıkule ve Eskiköy sınır kapılarına bağlanan demiryolu hattı Küçükçekmece Gölü'nün doğu ve kuzey kıyılarını izlemektedir. Gölün güney sahili ise Marmara Denizi'ne paralel ince bir sahil şeridiyle çevrilidir. Göl, kış aylarında yüksek sayılarda sokuşu barındırır.

■ **Habitatlar:** ÖDA, göl ekosistemi, tarım alanları, sazlık alanlar, maki toplulukları, kuru fundalıklar, meşe ormanları ve küçük yerleşim birimlerinden oluşur. Hafif tuzlu bir dalyan olan Küçükçekmece Gölü'nün kuzeyindeki Altınşehir ve batıdaki Firuzköy kıyılarında geniş sazlıklar bulunmaktadır. Bölgede doğal yapısını korumuş başlıca alanlar gölün doğu kıyısında bulunan Çekmece Nükleer Araştırma Merkezi ve askeri alan sınırları içindeki yerlerdir. Gölün özellikle batı kesiminde tarım için elverişli geniş araziler bulunur. Göl kıyısının kuzeyinde, bir kısmı çamura batmış olan arıtma tesisi dolgusu, yapay kum ve çamur düzlükleri, gölcükler, sazlar kuş türleri için önemli bir yaşam alanı sağlamıştır.

■ **Türler:** ÖDA, farklı tür gruplarını bir arada barındıran sulakalan sistemidir. Alanda, dünyada dar bir dağılıma sahip olan *Veronica turilliana* adlı bitki türü ÖDA kriterlerini sağlamaktadır.

Sokuşları için önemli üreme ve kışlama alanıdır. Küçükçekmece Gölü, göç döneminde küçük karabataklar (*Phalacrocorax pygmeus*) ve binlerce leylek (*Ciconia ciconia*) için önemlidir. Alan ayrıca karabatak (*Phalacrocorax carbo*) ve nesli küresel ölçekte tehlike altında olan dikkuşuğun (*Oxyura leucocephala*) kışlama popülasyonları için de önemli bir sulakalandır.

ÖDA, nesli küresel ölçekte tehlikede olan beyazkesicidişli körfare (*Nannospalax leucodon*) memeli türünü barındırır. Nakkaşdere üzerinde nadir bir tür olan benekli kaplumbağa (*Emys orbicularis*) yaşamaktadır.

Bavius (*Pseudophilotes bavius*) ve yalancı apollo (*Archon apollinus nikodemusi*) adlı kelebek türleri için önemli bir yayılış alanıdır.

■ **Alan Kullanımı:** Küçükçekmece Gölü'nün çevresi eğitim, araştırma ve konut amaçlı yerleşim alanlarıyla çevrilidir. Gölde balık avı yapılmaktadır ve kıyısında balıkçı barınakları bulunur. ÖDA'nın kuzeyinde çayır ve fundalıklarla kaplı meralarda azalmakla birlikte hayvancılık yapılmaktadır.

■ **Tehditler:** Alan üzerindeki en ciddi tehdit kirliliktir. Çekmece Nükleer Araştırma Merkezi laboratuvarının sıvı atıkları 1997 yılına kadar göle boşaltılmıştır. Eski Halkalı çöplüğünden sızan suların, yeraltı suyu ile etkileşerek göle akma olasılığı halen mevcuttur. Göl çevresindeki endüstriyel tesisler ile kara ve deniz ulaşım araçlarının atıkları nedeniyle gölde ağır metal kirliliği oluşmuştur.

Gölün kıyılan arıtma tesisi inşaatı, TEM otoyolunun yapımı ve yerleşime açma maksadıyla doldurulmuştur. D-100 (Eski adıyla E5) karayolu ve bağlantı yollarının inşası bölgenin doğal yapısına büyük zarar vermiştir. Gölün kuzeyinde bulunan toplu konutların mera alanlarına doğru genişlemesi alanı uzun vadede tehdit etmektedir. Alanın kuzey ve batı kesimlerinde yasadışı avcılık sürmektedir.

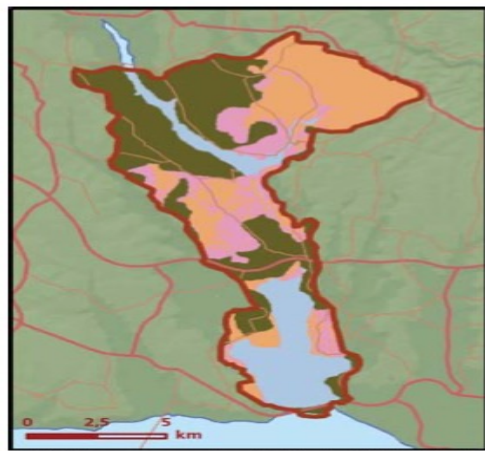
■ **Koruma Çalışmaları:** Küçükçekmece Doğa Koruma ve Havacılık Demeği, alanda çeşitli etkinliklerle kirlilik sorununa ve sazlıkların önemine dikkat çekmiştir. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) ve Küçükçekmece Belediyesi, gölü besleyen dereler üzerine kolektör kurma çalışmalarına devam etmektedirler ve projenin iki yıl içinde tamamlanması beklenmektedir. TÜBİTAK ve Yıldız Teknik Üniversitesi ortaklaşa olarak "Küçükçekmece Havzası'nda Çevre Yönetim Modelinin Geliştirilmesi" adlı bir proje yürütmektedir.

■ Yerel İlgili Sahipleri

İstanbul Valiliği; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) Genel Müdürlüğü; İstanbul Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü; Yedi Tepe Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü; Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi; Avcılar Belediyesi; Küçükçekmece Belediyesi; İstanbul'un Su Girişimi; Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu (TÜRÇEK); İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu.

Küçükçekmece Havzası önemli doğa alanı topografya haritası

Küçükçekmece Havzası önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Acıbalık (*Rhodeus sericeus amarus*) © Murat Bozdoğan

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Veronica turrilliana</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
 <i>Anthus campestris</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Calandrella brachydactyla</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	6000 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Circus aeruginosus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Emberiza hortulana</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Himantopus himantopus</i> - D. Avrupa ve D. Akdeniz	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	LC	LC	5-10 Çift (Üreme)	C1
<i>Lanius minor</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Melanocorypha calandra</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Oxyura leucocephala</i> - Doğu Akdeniz ve İran	0	0	EN	VU	36 Birey (2005 (Kışlama))	A1, B1, C1
<i>Phalacrocorax pygmeus</i> - GD. Avrupa ve Türkiye	0	0	LC	LC	126 Birey (1995 Göç)	C1
<i>Phalacrocorax carbo</i> - Karadeniz ve Akdeniz	0	0	LC	LC	10200 Birey (1993 Kışlama)	B3, C3
 <i>Nannospalax leucodon</i>	0	0	VU	-	Var	A1
 <i>Triturus karelinii</i>	0	0	LC	LC	Var	C1
 <i>Aphanius fasciatus</i>	0	0	DD	LC	Var	C1
<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	0	0	LC	-	Var	C1
 <i>Archon apollinus nikodemusi</i>	1	0	-	EN	Var	B1, B2, C1
<i>Erebia medusa</i> - Balkanlar ve K. Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Euphydryas aurinia</i> - Kuzey ve Doğu Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1, C1
<i>Glaucopsyche alexis</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Pseudophilotes bavius</i> - Anadolu	0	0	-	EN	Var	B1, C1
<i>Pseudophilotes vicrama</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1

Boğaziçi

Yüzölçümü : 55631 ha

Boylam : 29,12°D

Enlem : 41,16°K

Yükseklik : 0 m - 400 m

İl(ler) : İstanbul

İlçe(ler) : Eyüp, Sarıyer, Beykoz, Şile, Şişli, Ümraniye, Kağıthane, Beşiktaş, Üsküdar, Beyoğlu, Fatih, Zeytinburnu, Eminönü, Kadıköy

Koruma Statüleri : Tabiatı koruma alanı, tabiat parkı, yaban hayatı geliştirme sahası, Boğaziçi Kanunu

■ **Alanın Tanımı:** Boğaziçi; İstanbul Boğazı, Belgrat Ormanı ve Polonezköy Tabiat Parkı ile etrafındaki ormanlık alandan oluşur. Alan, deniz kıyısındaki kumullar, kayalıklar, maki toplulukları, meralar, ormanlar ve gölleri içerir. Boğazın Anadolu yakasının kuzeyinde Riva Çayı'nın deltası ve deltanın açıklarında bir küçük ada bulunur. Kuş göçü için büyük önem taşıyan İstanbul şehir merkezinin bir kısmı, özellikle Haliç bölgesi, alanın sınırları içinde yer almaktadır. ÖDA, Türkiye'de kuş göçünün en iyi izlenebildiği alanlardan biridir. Boğaziçi'nin kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini kamu yararı gözetilerek korumak, geliştirmek ve yapılaşmayı sınırlamak için özel Boğaziçi Kanunu bulunmaktadır.

■ **Habitatlar:** ÖDA, son derece zengin ve çeşitli habitatlara ev sahipliği yapar. Alan; açık deniz alanı, deniz kıyısı maki toplulukları, meralar, kayalıklar, kumul ve sazlıklar, kayın-meşe-gürgen ormanı ve asit karakterli gölleri içerir. ÖDA'nın kuzeydeki önemli kısmı yaprak dökken ormanlarla kaplıdır. İstanbul Boğazı, yeryüzündeki nadir coğrafi oluşumlardan biridir ve bu nedenle kendine özgü bir yaşam alanıdır.

■ **Türler:** Alanda yaşayan 24 bitki taksonu ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bunlar arasında *Cirsium polycephalum*, *Symphytum pseudobulbosum* ve *Verbascum degnii* en nadir ve hassas türlere örnektir.

Dünyanın en önemli kuş göçü yoğunlaşma alanlarından biri olan ÖDA, yüzbinlerce sokuşu, yırtıcı ve ötücü kuş türüne göç döneminde ev sahipliği yapar. Alan, küçük orman kartalı (*Aquila pomarina*), yılan kartalı (*Circaetus gallicus*), küçük kartal (*Hieraaetus pennatus*), kara çaylak (*Milvus migrans*), leylek (*Ciconia ciconia*) ve kara leylek (*Ciconia nigra*) gibi süzülen kuşların büyük göç nüfusunu barındırır. Alanda binlerce karabatak (*Phalacrocorax carbo*), karabaş martı (*Larus ridibundus*) ve gümüş martı (*Larus cachinnans michahellis*) kışlamaktadır. ÖDA'daki yerleşim alanları gümüş martı, ormanlar ise küçük yeşil ağaçkakan (*Picus canus*) gibi nadir orman türleri için önemli üreme alanlarıdır. İstanbul Boğazı'nın en yaygın türü olan yelkovanların (*Puffinus yelkouan*) nerede üredikleri bugüne kadar saptanamamıştır.

ÖDA, Karadeniz köstebeği (*Talpa levantis*) ve afalina (*Tursiops truncatus*) adında bir yunus

türü için önemlidir. Nesli küresel ölçekte tehlikede olan tosbağa (*Testudo graeca*), özellikle Akdeniz'e özgü ormanlar ve yarıkuru çalılıklarda bulunur.

ÖDA, yalancı apollo adlı kelebek türünün nesli tehlike altında ve ülkemize endemik bir alttürünü (*Archon apollinus nikodemusi*) barındırır. Alandaki bölgesel ölçekte tehlike altında olan ve ÖDA kriterlerini sağlayan kelebek türlerinin arasında büyük korubeni (*Glaucopsyche arion*) ve bavus (*Pseudophilotes bavus*) yer alır.

■ **Alan Kullanımı:** ÖDA, uluslararası deniz ticareti için önemli bir geçiş kapısıdır ve Karadeniz'i Akdeniz'e bağlamaktadır.

Boğaziçi, Türkiye'nin en büyük ve yoğun yerleşim alanı olan İstanbul'un merkezinde konumlanmıştır ve bu nedenle metropol yaşamının her türlü etkisi altındadır. Alanın kuzey yarısında ormancılık ile az miktarda hayvancılık ve tarım faaliyetleri yapılmaktadır. Bölgenin dünya ölçeğinde önemli bir kuş göç noktası olması ÖDA'yı geçmişten bu yana hem yabancı hem de yerli kuş gözlemcileri için önemli bir odak noktası haline getirmiştir.

■ **Tehditler:** ÖDA, plansız yapılaşma sorununun en yoğun olarak yaşandığı yerdir. Alanın doğal habitatları yoğun yapılaşma baskısıyla büyük ölçüde tehdit altındadır. Kenti büyük risk altına sokan petrol ve doğalgaz taşımacılık faaliyetleri önemli sorunlardan biridir.

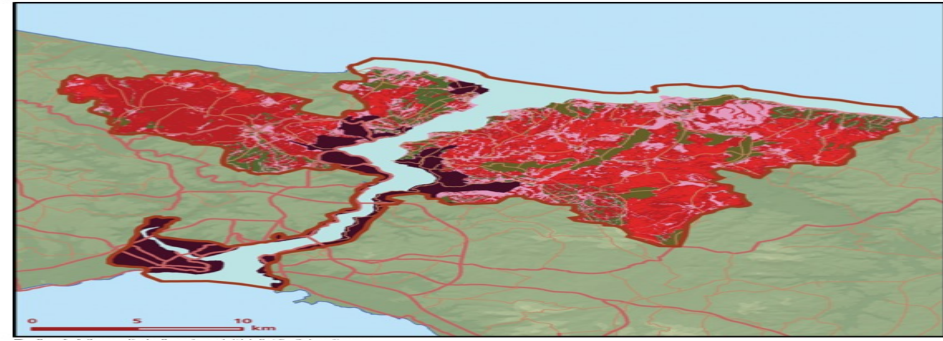
Alandaki çok sayıda tehdit arasında özellikle uzun süre sivil toplum örgütlerinin gündemini oluşturan üçüncü boğaz köprüsü gelir. Köprü, yeni yerleşimlerin oluşmasını başlatarak ÖDA'nın geleceği için büyük tehdit oluşturacaktır.

■ **Koruma Çalışmaları:** Boğaziçi Kanunu, 1983 yılında öncelikle Boğaziçi kıyıları seyreden alanlarda gecekondular ve benzeri yapılaşma tehdidini uzaklaştırmak ve kültürel ve doğal zenginliklerin zarar görmesini engellemek amacıyla hazırlanmıştır.

İstanbul merkezli pek çok sivil toplum alandaki farklı sorunların çözülmesi için çalışmaktadır.

■ Yerel İlgili Sahipleri

Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü; İstanbul Valiliği; İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü; 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu; İstanbul İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; Beykoz Belediyesi; Şişli Belediyesi; TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi; TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi; İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu; İnsan Yerleşimleri Derneği; Doğa ile Banş Derneği.

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
<i>Alcea lavateriflora</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Asperula littoralis</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Aubrieta olympica</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Aurinia uechtritzi</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Centaurea hermannii</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Centaurea kilea</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Cirsium polycephalum</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
<i>Erysimum aznavourii</i>	1	0	-	-	Var	A2
<i>Erysimum degenianum</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Heptaptera triquetra</i>	0	0	-	EN	Var	A2, B1
<i>Hieracium noeanum</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Isatis arenaria</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Jurinea kilaea</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Lathyrus undulatus</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Linum tauricum ssp. bospori</i>	1	0	-	CR	Var	B1, B2
<i>Ornithogalum euxinum</i> - Doğu Trakya	0	0	-	EN	Var	B1
<i>Peucedanum obtusifolium</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Ranunculus thracicus</i>	0	0	-	EN	Var	A2, B1
<i>Symphytum pseudobulbosum</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
<i>Tanacetum heterotomum</i>	1	0	-	VU	Var	A1
<i>Taraxacum aznavourii</i>	1	0	-	DD	Var	A2
<i>Taraxacum pseudobrachyglossum</i>	1	0	-	NT	Var	A2
<i>Trifolium pachycalyx</i>	1	0	-	DD	Var	A2
<i>Verbascum degenii</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
<i>Accipiter brevipes</i> - Avrupa	0	0	LC	VU	2290-5313 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Aquila pomarina</i>	0	0	LC	LC	4758-18884 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	32000-338353 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Ciconia nigra</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	8000 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Circaetus gallicus</i> - Avrupa	0	0	LC	LC	1260-2330 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Dendrocopos leucotos</i>	0	0	LC	LC	Nadir (Üreme)	C1
<i>Dendrocopos medius</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Dendrocopos syriacus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Emberiza hortulana</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Ficedula semitorquata</i>	0	0	NT	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Garrulus glandarius hansguentheri</i>	1	0	LC	LC	Var (Üreme)	B2
<i>Gavia arctica</i>	0	0	LC	-	20 Birey (Kışlama)	C1
<i>Hieraaetus pennatus</i> - Avrupa	0	0	LC	LC	260-523 Birey (Göç)	B3, C1, C3
<i>Lanius collurio</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Larus cachinnans michahellis</i>	0	0	LC	LC	40000 Birey (1999 Kışlama)	A3, B3
<i>Larus melanocephalus</i>	0	0	LC	LC	14500 Birey (2000 Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Larus ridibundus</i> - Akdeniz	0	0	LC	LC	15040 Birey (1999 Kışlama)	B3, C3
<i>Milvus migrans</i> - Avrupa	0	0	LC	VU	2700-3500 Birey (Göç)	B1, B3, C1, C3
<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	0	0	LC	LC	450 Birey (2002 Kışlama)	B3, C1, C3
<i>Phalacrocorax carbo</i> - Karadeniz ve Akdeniz	0	0	LC	LC	3456-10000 Birey (Kışlama)	B3, C3
<i>Picus canus</i>	0	0	LC	LC	3 Çift (Üreme)	C1
<i>Sitta krueperi</i>	0	0	NT	(NT)	Var (Üreme)	C1
<i>Sylvia nisoria</i>	0	0	LC	LC	Nadir (Üreme)	C1
 <i>Talpa levantis</i> - Trakya	0	0	LC	LC	Var	B2, C1
<i>Tursiops truncatus</i> - Karadeniz-Marmara	0	0	DD	(VU)	Var	B1, B3, C1
 <i>Triturus karelinii</i>	0	0	LC	LC	Var	C1
 <i>Emys orbicularis</i>	0	0	NT	NT	Var	C1
<i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
<i>Zamenis situla</i>	0	0	DD	LC	Var	C1
 <i>Anthocharis damone</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Archon apollinus nikodemusi</i>	1	0	-	EN	Var	B1, B2, C1
<i>Glaucopteryx alexis</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Glaucopteryx arion</i> - Kuzey ve Doğu Anadolu	0	0	NT	EN	Var	B1
<i>Pseudophilotes bavius</i> - Anadolu	0	0	-	EN	Var	B1, C1
<i>Pseudophilotes vicrama</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Scolitantides orion</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Thymelicus acteon</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1

Kilyos Kumulları

Yüzölçümü : 903 ha

Boylam : 29,01°D

Enlem : 41,24°K

Koruma Statüleri : Doğal sit alanı

Yükseklik : 0 m - 100 m

il(ler) : İstanbul

ilçe(ler) : Sarıyer

- **Alanın Tanımı:** İstanbul Boğazı'nın batı yakasında ve Karadeniz kıyısında yer alan ÖDA, Kilyos ve Gümüşdere köyleri arasında uzanır. Türkiye'nin Karadeniz sahili boyunca uzanan biyolojik çeşitlilik açısından en zengin kumul örneklerinden biridir. Ancak alan maden işletmeleri ve yoğun yapılaşma baskısı altındadır.
- **Habitatlar:** Kilyos Kumulları, İstanbul'un Karadeniz kıyılarında yer alan, kısmen fundalık, mera ve asit karakterli baltalık ormanlarla sınırlanmış geniş kumul ekosistemlerinden oluşur.
- **Türler:** Kilyos kumulları nesli küresel ölçekte tehlike altında bulunan sahil asperulası (*Asperula littoralis*), Kilyos peygamberçiçeği (*Centaurea kilaea*), Karadeniz salkımı (*Silene sangaria*) ve sahil sıgırkuyruğu (*Verbascum degenii*) gibi endemik bitki türlerinin dünya ölçeğinde önemli popülasyonlarını içerir.
- **Alan Kullanımı:** ÖDA geçmişte yaygın olarak madencilik faaliyetlerine sahne olmuştur. Bugün daha çok ikinci konut inşaatları ile üniversite ve resmi kurum tesislerinin etkisi altındadır. Alanda sınırlı miktarda tarım yapılmaktadır.
- **Tehditler:** Kilyos Kumulları ÖDA'sında geçmişte geniş çaplı açık linyit işletilmeciliği yapılmıştır. Bu sebeple kumul alanlar büyük oranında kayba uğramıştır. Linyit madenciliğinin sonrası eski maden sahaları yabancı çam ve akasya ağaç türleriyle ağaçlandırılmıştır. Bu durum alanın biyolojik zenginliğini ve geleceğini büyük ölçüde tehdit etmektedir. Ağaçlandırmada kullanılan ve yöreye özgü olmayan türler kumullarda yayılmakta ve bitki örtüsü için tehdit oluşturmaktadır. Alanda yoğunlaşan plansız yapılaşma kumul ekosistemini tehdit etmektedir.
- **Koruma Çalışmaları:** Kilyos kumulları herhangi bir koruma statüsüne sahip değildir. Alanın önemini vurgulayan araştırmalar dışında koruma amaçlı bir girişim bilinmemektedir.

Convolvulus persicus © Ali İhsan Gökçen

■ **Yerel İlgili Sahipleri**

İstanbul Valiliği; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; İstanbul İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü; İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu; Doğal Hayatı Koruma Derneği.

Kilyos Kumulları önemli doğa alanı topografya haritası

Kilyos Kumulları önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Asperula littoralis</i>	I	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Centaurea kilaea</i>	I	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Convolvulus persicus</i>	0	0	-	EN	Var	A2, B1
<i>Isatis arenaria</i>	I	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Jurinea kilaea</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Peucedanum obtusifolium</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Silene sangaria</i>	I	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Verbascum degenii</i>	I	0	-	CR	Var	A1, A2

İstanbul Adaları

Yüzölçümü : 9458 ha

Boylam : 29,08°D

Enlem : 40,87°K

Koruma Statüleri : Doğal sit alanı, kentsel sit alanı

Yükseklik : 0 m - 190 m

il(ler) : İstanbul

ilçe(ler) : Adalar

- **Alanın Tanımı:** İstanbul Adaları, Marmara Denizi'nde İstanbul Boğazı'nın güneyinde yer alan ve geçmişten beri sayfiye amaçlı kullanılan adalar grubudur. Prenses Adaları olarak da bilinen ÖDA, toplam sekiz adadan oluşur. Büyükada, Heybeliada, Kınalıada, Burgazada ve Sedef Adası'nda yerleşim bulunmakla birlikte geçmişte hapisane olarak kullanılmış Yassıada'da ve Kaşık Adası ile Hayırsızada'da bugün yerleşime rastlanmaz.
- **Habitatlar:** İstanbul Adaları deniz ekosistemi yanında küçük bir oranda pırnal meşesi maki topluluğuna ve kızılçam topluluklarına ev sahipliği yapmaktadır. Adalarda deniz kuşlarının üremesi için uygun sarp kayalıklar geniş alanlar kaplar.
- **Türler:** ÖDA, ülkemize endemik bir bitki alttürü olan *Allium rhodopeum ssp. turcicum* için önemli bir yaşam alanıdır.
Marmara Adaları göç döneminde leylekler (*Ciconia ciconia*) için önemli bir yoğunlaşma noktasıdır. Öte yandan alan, ÖDA kriterlerini sağlamamakla birlikte gümüş martı (*Larus cachinnans*) için önemli bir üreme alanıdır.
ÖDA'daki bölgesel ölçekte tehlike altında olan san ayaklı Nimfalis (*Nymphalis xanthomelas*) adlı kelebek ÖDA kriterlerini sağlamaktadır.
- **Alan Kullanımı:** ÖDA'daki adaların bir kısmını yerleşim alanları içerir. Bunu dışında dalış, yatçılık ve benzeri spor faaliyetleri yapılır. Heybeliadada geçmişte bakır madenciliği yapılmıştır. Adalar İstanbul'dan çok sayıda günübirlik ziyaretçi alır.
- **Tehditler:** ÖDA'da bilinen bir tehdit bulunmamaktadır.
- **Koruma Çalışmaları:** İstanbul Adaları benzersiz koyları ve zengin kültür varlıkları sebebiyle çok sayıda doğal ve kentsel sit alanına sahiptir. Ancak alandaki biyolojik çeşitliliğin korunması için sistematik bir çalışma yoktur.

© Ali İhsan Gökçen

■ **Yerel İlgili Sahipleri**

İstanbul Valiliği; İstanbul İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; Adalar Kaymaklığı; Adalar Belediyesi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu.

İstanbul Adaları önemli doğa alanı topografya haritası

İstanbul Adaları önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Allium rhodopeum ssp. turcicum</i>	1	0	-	-	Var	B2
 <i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	20000 Birey (Göç)	A3, B3, C1, C3
<i>Dendrocopos syriacus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
 <i>Nymphalis xanthomelas</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1

Ömerli Havzası

Yüzölçümü : 58237 ha

Boylam : 29,46°D

Enlem : 41,01°K

Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 25 m - 530 m

İl(ler) : İstanbul, Kocaeli

İlçe(ler) : Şile, Ümraniye, Maltepe, Pendik, Gebze, Sultanbeyli, Kartal

■ **Alanın Tanımı:** Ömerli Havzası, İstanbul-Şile yolu üzerinde bulunur. ÖDA, Ömerli Baraj Gölü ile göl çevresindeki ve doğusundaki tepelerin üzerinde bozulmadan kalmış, yarı doğal orman ve fundalıklar içerir. Alanda Karadeniz kıyılarındaki yer alan nemli meşe ormanlarından asidik topraklar üzerini kaplayan fundalık alanlara ve Marmara Denizi'ne yakın bölgelerde Akdeniz makiliklerine doğru geçişler görülmektedir. ÖDA, İstanbul'un içme suyu ihtiyacının bir bölümünü sağlayan Ömerli Barajı'nı içinde bulundurmasına ve koruma altında olmasına rağmen yoğun yerleşim talebinin, ulaşım ve spor amaçlı faaliyetlerin tehdidi altındadır.

■ **Habitatlar:** ÖDA; ormanlar, fundalıklar ve fundalıklarla ilişkili mevsimsel asidik göller, çayırliklar, kuru volkanik kayalıklardan oluşan bir mozaik özelliğini taşır. Ömerli Havzası dünya ölçeğinde tehlike altındaki fundalıkların en geniş ve en iyi korunmuş örneklerinden birini içerir. Havzanın güney yansı, Doğu Avrupa ve Doğu Akdeniz bölgesindeki en büyük ve en iyi korunmuş fundalıkları içerir. Öte yandan, alandaki tepelerde Trakya meşe ve gürgen ormanlarının yanı sıra sınırlı bir alanda ve Türkiye'deki diğer popülasyonlarına göre çok daha alçak irtifada yetişen doğal karaçam (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana*) topluluklarına da rastlanmaktadır.

■ **Türler:** ÖDA, barındırdığı fundalık ve mevsimsel asidik göllere özgü türlerin çeşitliliği nedeniyle bitki türleri açısından son derece zengindir. Alandaki fundalık toplulukları bazı bitki türlerinin doğal yayılış alanlarını çok uzağındaki kopuk popülasyonlarını barındırır. Alandaki 11 bitki taksonu ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bunların başında *Amsonia orientalis*, *Cirsium polycephalum*, *Colchicum micranthum* ve *Crocus olivieri* ssp. *istanbulensis* gelmektedir.

Alan, çobanaldatan (*Caprimulgus europaeus*) ve orman toyganı (*Lullula arborea*) gibi fundalıkları kullanan kuş türleri için önemlidir.

ÖDA içinde, AB ölçeğinde korunması gerekli bir çiftyaşamlı türü olan pürtüklü semender (*Triturus karelinii*) bulunur.

Alanda yaşayan Bavius (*Pseudophilotes bavius*), Himalaya mavi kelebeği (*Pseudophilotes vicrama*) ve sarı lekeli zıpzıp (*Thymelicus acteon*) nesli bölgesel ölçekte tehlike altında olan kelebek türleridir.

■ **Alan Kullanımı:** Ömerli Havzası içinde yer alan Ömerli Barajı, İstanbul'un büyük ölçüde içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla 1970'li yılların başından beri kullanılmaktadır. ÖDA, son on yılda gecekondular ve yasadışı konutlar başta olmak üzere öncelikli olarak konut yerleşimi amaçlı kullanılmaya başlanmış, mevcut kırsal yerleşimler, hayvancılık, süpürgencilik ve düşük ölçekte sürdürülen ormancılık faaliyetleri yok olmaya yüz tutmuştur.

■ **Tehditler:** ÖDA üzerindeki en ciddi tehdit, alanda artan yapılaşma talebidir. Son on yıl içerisinde alanda büyük ölçekli konut yatırımları yapılmış ve bu sebeple yasadışı arazi satışları ve mülkiyet değişiklikleri gerçekleşmiştir. Ayrıca alanda yaşayanlar, ilgili kurumlar ve yatırımcılar arasında süregelen mülkiyet davaları halen çözüme kavuşmadığı gibi gecekonduların yapılaşmaları ve imar ıslah çalışmaları alandaki fundalıkların büyük ölçüde tahribine sebep olmuştur.

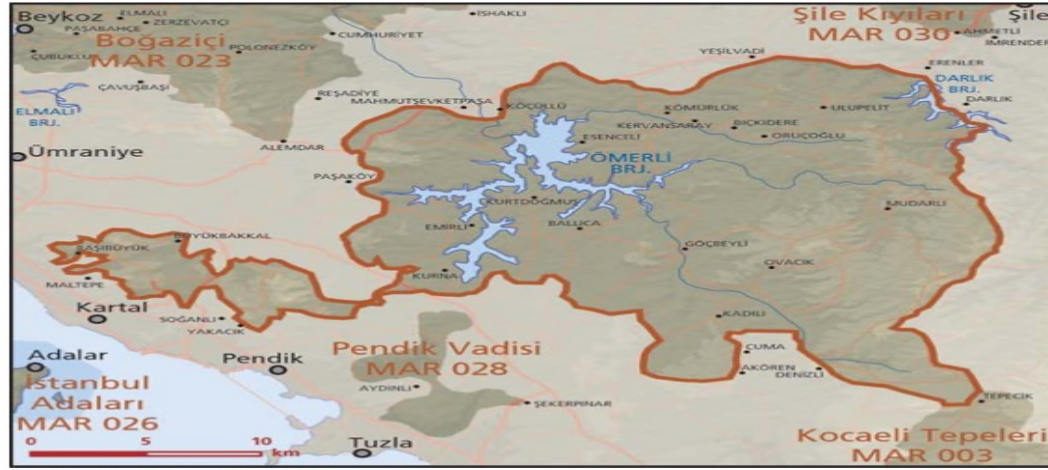
ÖDA'daki koruma amaçlı ağaçlandırma kampanyaları farkında olunmadan nadir habitat ve canlı türlerinin kaybına sebep olmuştur. Diğer tehdit ise Formula 1 gibi büyük ölçekli sportif faaliyetlerdir. Formula 1 için alana açılan yeni yollar alanın doğal yapısını geri dönüşümsüz bozmuştur.

■ **Koruma Çalışmaları:** ÖDA, 1999 – 2002 yılları arasında Doğal Hayatı Koruma Derneği önderliğinde 76 kurumun katıldığı çok yönlü ve uzun soluklu bir savunma çalışmasına sahne olmuştur. Alanda 760 konutluk dev bir yatırım için dayanak teşkil eden karar ve düzenlemelere Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası tarafından açılan davalar neticesinde yapılaşma girişimi durdurulmuş ve ilgili yönetmelik maddeleri İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla iptal edilmiştir.

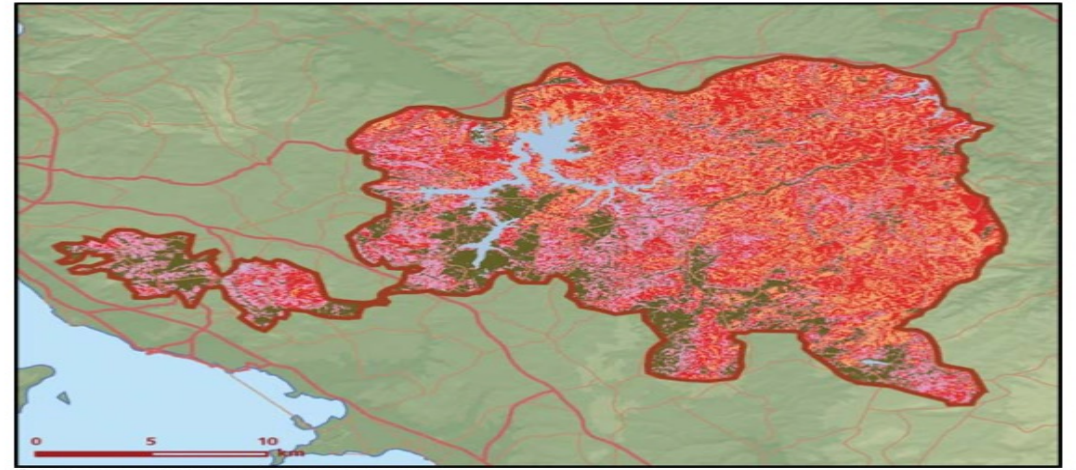
Alan uzun bir süre için İstanbul Su Girişimi adını taşıyan ve havzada etkin tarafları bir araya getiren bir inisiyatif tarafından izlemeye alınmıştır.

■ Yerel İlgili Sahipleri

Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Doğa Koruma Daire Başkanlığı; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; Ömerli Belediyesi; Sultanbeyli Belediyesi; TMMOB Şehir Plancıları Odası; TÜBİTAK MAM; İstanbul'un Su Girişimi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu; Ömerli Doğa Koruma ve Yaşam Derneği; Doğal Hayatı Koruma Derneği.

Ömerli Havzası önemli doğa alanı topografya haritası

Ömerli Havzası önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

	Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
				K	B		
✿	<i>Allium peroninianum</i>	1	0	-	NT	Var	A2
	<i>Amsonia orientalis</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
	<i>Centaurea hermannii</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
	<i>Centaurea inermis</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
	<i>Cirsium polycephalum</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
	<i>Colchicum micranthum</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
	<i>Crocus olivieri ssp. istanbulensis</i>	1	0	-	EN	Var	B1, B2
	<i>Crocus pestalozzae</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
	<i>Galanthus plicatus ssp. byzantinus</i>	1	0	-	-	Var	B2
	<i>Lathyrus undulatus</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
	<i>Trifolium pachycalyx</i>	1	0	-	DD	Var	A2
🐦	<i>Anthus campestris</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Ciconia ciconia - Doğu Avrupa</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Dendrocopos syriacus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Emberiza hortulana</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Lanius collurio</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Lanius minor</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
	<i>Lullula arborea</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
🐞	<i>Triturus karelinii</i>	0	0	LC	LC	Var	C1
🦋	<i>Pseudophilotes bavicus - Anadolu</i>	0	0	-	EN	Var	B1, C1
	<i>Pseudophilotes vicrama - Anadolu</i>	0	0	-	VU	Var	B1
	<i>Thymelicus acteon - Anadolu</i>	0	0	-	VU	Var	B1

Pendik Vadisi

Yüzölçümü : 2852 ha

Boylam : 29,34°D

Enlem : 40,88°K

Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 10 m - 180 m

İl(ler) : İstanbul

İlçe(ler) : Pendik, Gebze, Tuzla

- **Alanın Tanımı:** Pendik Vadisi; İstanbul şehir merkezinin güneydoğusunda, Tuzla ve Orhanlı Belediyesi ile organize deri sanayi bölgesi sınırları içinde uzanmaktadır. Alanın sınırları güneyde Tuzla Piyade Okulu eğitim sahası ve D100 yolu, batıda Pendik Kurtköy bağlantı yolu, doğuda ise organize deri sanayi ve kuzeyde TEM yolu ile sınırlanmıştır. ÖDA, Kocaeli Yarımadası'nın orta ve güneyinde yer alan birkaç yüksek tepe (Karatepe ve Çataldağ) üzerinde bozulmadan kalmış yarı doğal habitat parçalarından oluşur. Alanın doğusunda deri sanayi bölgesinin içinden geçen Ümur Dere (Doğandere) üzerindeki arıtma tesisi ve göletler bulunmaktadır.
- **Habitatlar:** ÖDA; fundalıklar, meşe toplulukları ve çayırardan oluşan meraları kapsar. Alan yoğun şehirleşme baskısına rağmen, geniş fundalık alanlar içerir. Bodur fundalıklar henüz ağaçlandırılmamış yamaçlarda ve yerleşime açılmamış dere vadilerinde görülür. Daha nemli topraklar üzerinde rastlanan boylu fundalıklar, çalı ve baltalık meşelerle karışık bir yapıya sahiptir. ÖDA'nın bir kısmı imar planında 'park - yeşil' alan olarak kabul edilmektedir. Alanda şehirleşmenin ve fundalıkların olmadığı kesimlerde çayır ve meralar bulunur.
- **Türler:** ÖDA, ülkemize endemik ve nesli tehlike altında olan *Colchicum micranthum* bitkisinin yaşadığı en önemli iki alandan biridir. Alanda, ÖDA kriterini sağlamamakla birlikte kerkenez (*Falco tinnunculus*) ve şahin (*Buteo buteo*) gibi yırtıcı kuşlar kışlamaktadır.
- **Alan Kullanımı:** Alan tümüyle yerleşim, sanayi ve ulaşım tesisleriyle çevrilidir. Özellikle Sabiha Gökçen Havaalanı bu bölgeye yoğun konut talebini getirmiştir. Karatepe'nin güneyindeki alan Tuzla Belediyesi tarafından döküm sahası olarak kullanılmaktadır. Bölgedeki sanayi ağırlıklı yatırımlar yakındaki organize deri sanayi bölgesi nedeniyle hızla artmaktadır.
- **Tehditler:** Alan üzerindeki en ciddi tehdit yapılaşma ve ulaşım alt yapısının genişlemesidir. Alan sınırları içinde iki ayrı belediye ve bir organize sanayi alanı bulunur. ÖDA'nın yakınlarında bir üniversite tesisi ile İleri Endüstri ve Teknoloji Parkı yapımı planlanmaktadır. Karatepe mevki geçmişte hazine arazisiyken bugün organize deri sanayi bölgesi sınırları içinde kalmaktadır. Alanda buna benzer mülkiyet tartışmaları ÖDA'nın geri dönüşü olmaksızın kaybına sebep olmaktadır.

Havza içinde 2001 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılan ağaçlandırma kampanyası fundalık alanlara zarar vermiştir. Alanın güneybatı kısmı Pendik Barajı'nın suları altında kalmıştır.

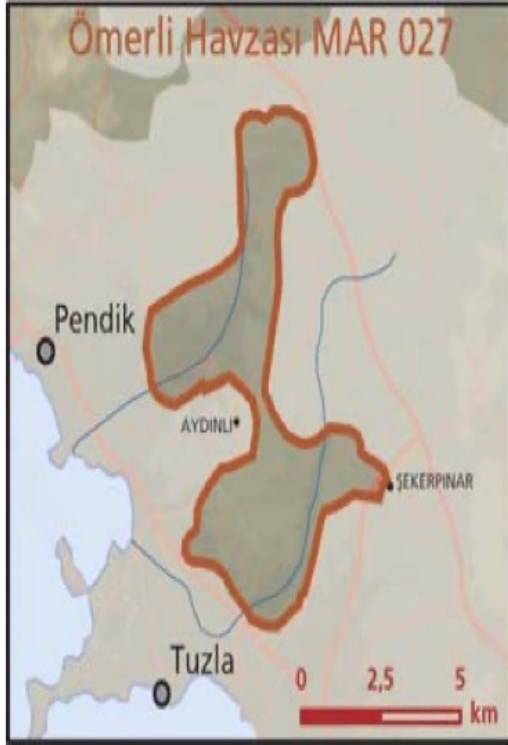
- **Koruma Çalışmaları:** Alanda bilinen bir koruma çalışması yoktur.

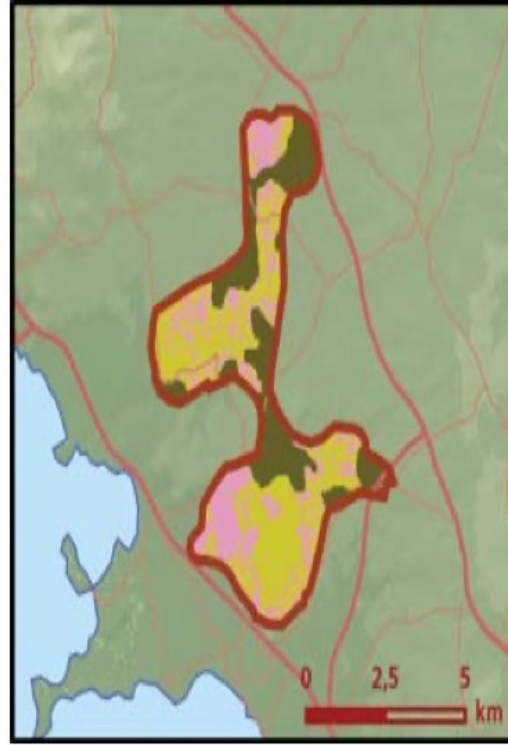
Colchicum micranthum © Ali İhsan Gökçen

■ **Yerel İlgili Sahipleri**

İstanbul Valiliği; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; İstanbul İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Tuzla Belediyesi; Orhanlı Belediyesi; Tuzla Organize Deri Sanayi Bölge Müdürlüğü; Kartal Orman İşletme Şefliği; Doğal Hayatı Koruma Derneği; İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu.

Pendik Vadisi önemli doğa alanı topografya haritası

Pendik Vadisi önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Taşkuşu (*Saxicola torquata*) © Tamer Zeybek

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Colchicum micranthum</i>	I	0	-	EN	Var	AI, A2
 <i>Lanius collurio</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	CI

Şile Kıyıları

Yüzölçümü : 4817 ha	Yükseklik : 0 m - 150 m
Boylam : 29,51°D	İl(ler) : İstanbul
Enlem : 41,18°K	İlçe(ler) : Şile
Koruma Statüleri : Doğal sit alanı	

- **Alanın Tanımı:** Alan, İstanbul'un Doğu Karadeniz kıyısındaki kumullar, deniz kıyısına özgü fundalık ve çalılıklar ile Şile ilçesinin liman girişindeki dört adayı kapsar. ÖDA'daki kumul sistemi bu habitatın Türkiye'nin kuzeybatı kıyılarındaki en az zarar görmüş örneklerinden biridir.
- **Habitatlar:** ÖDA, kumul ekosistemleri ile arkasında uzanan ormanlar ve fundalıklardan oluşur. Şile kıyıları önemli bir oranda yaprak döken ormanlarla kaplıdır.
- **Türler:** Alan, İstanbul'a özgü ve nesli küresel ölçekte tehlike altında olan sahil asperulası (*Asperula littoralis*) gibi bitki türlerine ev sahipliği yapar. Alanda ÖDA kriterini sağlayan ve ülkemize endemik olan diğer bitki türleri *Silene sangaria* ve *Verbascum degenii*'dir. ÖDA, tepeli karabatağın (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) Türkiye kıyılarındaki en önemli üreme alanlarından biridir. Alan memeli türleri açısından da zengindir. Kıyıda mağaralar, uzun ayaklı yarası (*Myotis capaccinii*), Akdeniz nalburunlu yarasası (*Rhinolophus euryale*) ve Mehely'in nalburunlu yarasası (*Rhinolophus mehelyi*) gibi nesli küresel ölçekte tehlikede olan yarası türlerini barındırmaktadır. ÖDA'da aynı zamanda bölgesel ölçekte tehlike altındaki karagözlü mavi kelebek (*Glaucopsyche alexis*) bulunmaktadır.
- **Alan Kullanımı:** Şile, İstanbul için sayfiye amacıyla kullanılan bir alandır. Son yıllarda küçük ölçekli ekolojik tarım çalışmaları yapılmaktadır. Pansiyonculuk yaygındır ve farklı spor faaliyetleri yapılmaktadır. Alanda anış ve maden çıkarımı devam etmektedir. Alana adını veren şilebezinin üretimi gittikçe azalan ölçekte de olsa sürmektedir.
- **Tehditler:** ÖDA üzerindeki en ciddi tehdit özellikle kumul alanların tercih edildiği motokros yarışlarıdır. Bu tür faaliyetler kumul bitkilerini olumsuz etkilemektedir. Alanda özensiz açılan ve işletilen maden ocakları bulunmaktadır. Diğer bir ciddi tehdit plansızca inşa edilen ikinci konutlardır.

- **Koruma Çalışmaları:** Şile Belediyesi ve Şile Çevre Gönüllüleri Derneği tarafından başlatılan ve diğer ilgili tarafların da destek verdiği kıyı koruma çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca Şile Belediyesi'nin, deniz temizliğinin göstergesi olan "Mavi Bayrak" konusunda girişimleri mevcuttur.

© Ali İhsan Gökçen

■ Yerel İlgili Sahipleri

İstanbul Büyükşehir Belediyesi; Şile Belediyesi; İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; TMMOB Şehir Plancılar Odası İstanbul Şubesi; TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi; Türkiye Çevre Koruma ve Yeşillendirme Kurumu (TÜRÇEK); Şile Çevre Gönüllüleri Derneği; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu.

Şile Kıyıları önemli doğa alanı topografya haritası

Şile Kıyıları önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

	Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
				K	B		
	<i>Asperula littoralis</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
	<i>Convolvulus persicus</i>	0	0	-	EN	Var	A2, B1
	<i>Jurinea kilaea - Anadolu</i>	0	0	-	VU	Var	B1
	<i>Peucedanum obtusifolium - Anadolu</i>	0	0	-	VU	Var	B1
	<i>Silene sangaria</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
	<i>Verbascum degenii</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2
	<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	0	0	LC	LC	175 Çift (1995 Üreme)	CI
	<i>Miniopterus schreibersii</i>	0	0	LC	NT	Var	CI
	<i>Myotis capaccinii</i>	0	0	VU	LC	Var	A1, CI
	<i>Rhinolophus euryale</i>	0	0	VU	VU	Var	A1, CI
	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	0	0	NT	NT	Var	CI
	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	0	0	LC	NT	Var	CI
	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	0	0	VU	VU	Var	A1, CI
	<i>Triturus karelinii</i>	0	0	LC	LC	Var	CI
	<i>Glaucopsyche alexis - Anadolu</i>	0	0	-	VU	Var	B1

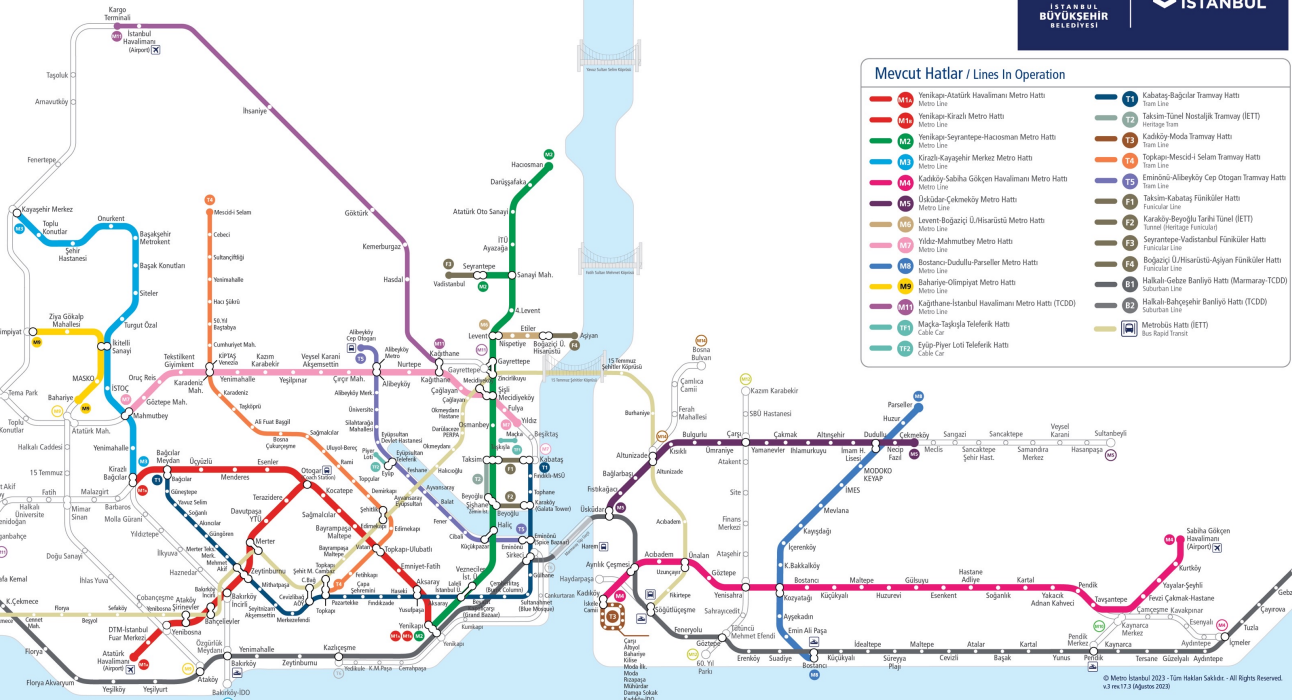
- DEĞERLİ MİSAFİRLERİMİZ

- Yaban hayatı hasadı, tüketimi ve ticareti ile ilgili düzenlemeler ve IUCN veya CITES tarafından bildirilmiş tehdit altındaki yaban hayatı türlerinden türetilen yasadışı ürünler / hediyelik eşyalar satın almaktan ve bunların teşviğinden Tesis olarak kaçınılmaktayız. Siz değerli misafirlerimiz de bu düşüncemizi saygı ile karşıladığınız için teşekkürlerimizi sunarız.

Istanbul Raylı Sistemler Ağ Haritası / Istanbul Railway Network Map

Ağ Haritası QR Kod ile cebinizde!
Network Map in your pocket with QR code!
Cep Haritasını Görüntülerden Temin Edebilirsiniz.
You Can Obtain the Network Map from the Station Staff.

Mevcut Hatlar / Lines In Operation	
	Yenişehir-Atatürk Havalimanı Metro Hattı Metro Line
	Yenişehir-Kirazlı Metro Hattı Metro Line
	Yenişehir-Seyrantepe-Hacıosman Metro Hattı Metro Line
	Kirazlı-Kayışehir Merkez Metro Hattı Metro Line
	Kadıköy-Sabıha Gökçen Havalimanı Metro Hattı Metro Line
	Üsküdar-Carmuköy Metro Hattı Metro Line
	Levent-Beşiktaş Ü.Hisarüstü Metro Hattı Metro Line
	Yıldız-Mahmutbey Metro Hattı Metro Line
	Huzarlar-Başakşehir Parseller Metro Hattı Metro Line
	Bahariye-Ölçümlü Metro Hattı Metro Line
	Kağıthane-İstanbul Havalimanı Metro Hattı (TCCD) Metro Line
	Maçka-Taşköprü Teleferik Hattı Cable Car
	Eyüp-Sıyer Loli Teleferik Hattı Cable Car
	Kabataş-Bağcılar Tramvay Hattı Tram Line
	Taksim-Tünel Nostaljik Tramvay Hattı Nostalgic Tram
	Kadıköy-Moda Tramvay Hattı Tram Line
	Topkapı-Mescidi-i Selam Tramvay Hattı Tram Line
	Eminönü-Alibeyköy Cep Otogar Tramvay Hattı Tram Line
	Kabataş-Fişeköy Hattı Tram Line
	Karaköy-Beyoğlu Tarlı Tünel (İETT) Tunnel (Streetcar / Funicular)
	Seyrantepe-Vadistanbul Füniküler Hattı Funicular Line
	Böğaziçi Ü.Hisarüstü-Ayvalın Füniküler Hattı Funicular Line
	Halkalı-Göbeç Başlıylı Hattı (Marmaray-TCCD) Tram Line
	Halkalı-Göbeç Başlıylı Hattı (TCCD) Tram Line
	Marmaris Hattı (İETT) Bus Rapid Transit

Yapımı Devam Eden Hatlar / Lines Under Construction	
	Kirazlı-Bağcılar-Halkalı Uzatması Metro Line Extension
	Bahariye-Ataköy Uzatması Metro Line Extension
	Kirazlı-Bağcılar-Bakırköy İDO Uzatması Metro Line Extension
	Pendik Merkez-Fevzi Çakmak Uzatması Metro Line Extension
	Şayrantepe-İçmeler Uzatması Metro Line Extension
	Gayrettepe ve Halkalı Uzatmaları Metro Line Extensions
	Carmuköy-Sultanbeyli Uzatması Metro Line Extension
	Göztepe-Ümraniye-Kazım Karabekir Metro Hattı Metro Line
	Altınizade-Bosna Bulvarı Metro Hattı Metro Line
	Sirked-Kağızözü Tramvay Hattı Tram Line

İşaretler / Signs

İstasyon-Durak / Station-Stop
 Hat Başı-Sonu / Terminus
 Aktarma İşaretleri / Transfer Signs
 Boğaz Köprüleri / Bosphorus Bridges
 Marmaray Tüp Geçit / Marmaray Tunnel
 YHT-Hızlı Tren Gari / High Speed Rail Transfer Station

Bilgilendirme / Information

İşletme saatleri ve yoğun saat sefer aralıklarını Metro İstanbul cep haritalarından, sefer tarifelerini istasyonlarda yer alan bilgilendirme panolarından ve web sitemizden öğrenebilirsiniz.
 You can find about the operating hour and rush hour headways from Metro İstanbul pocket maps and find more information about timetables from our website and information boards at the stations.

T2 Taksim-Tünel ve T3 Kadıköy-Moda tramvay hatları ile T4 tramvay hattı Cumhuriyet Mahallesi istasyonu haricindeki tüm raylı sistem istasyonları engelli erişimine uygundur.
 All rail lines except for T2 Taksim-Tünel and T3 Kadıköy-Moda line, and all stations except for Cumhuriyet Mahallesi station of T4 Topkapı-Mescidi-i Selam tram line are accessible for disabled passengers.

İletişim / Contact

metroistanbul
 0552 153 00 34
 metroistanbul_

metroistanbul
 metroistanbul
 ALO 153